

Od 1 stycznia 2011 r. zwiększy się zakres kontroli tzw. wymogów wzajemnej zgodności w gospodarstwach rolników

Rolnicy, którzy ubiegają się o przyznanie dopłat bezpośrednich, a także prowadzą gospodarstwa, w których realizowane są działania PROW 2007 - 2013 takie jak np. "Program rolnośrodowiskowy", "Zalesianie gruntów rolnych i gruntów innych niż rolne" oraz wsparcie z tytułu tzw. dopłat ONW, zobowiązani są do przestrzegania tzw. "Zasad wzajemnej zgodności" (ang. cross compliance). Nakazują one prowadzenie działalności rolniczej w sposób nie szkodzący środowisku naturalnemu, dbałość o "zdrowotność roślin" czyli m.in. przestrzeganie norm użycia nawozów i środków ochrony roślin i zachowywanie szczególnej troski o zwierzęta gospodarskie. Przestrzeganie tych zasad jest poddawane kontroli. W Polsce rozpoczęły się one od 1 stycznia 2009 r., przy czym dochodzenie do pełnego zakresu tych kontroli zostało podzielone na 3 etapy. Na pierwszym z nich kontrolowano tylko zagadnienia związane z ochroną środowiska naturalnego oraz identyfikacją i rejestracją zwierząt gospodarskich takich jak bydło, świnie, owce i kozy. Ochronę środowiska kontrolują pracownicy ARiMR, natomiast kontrolą identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich zajmuje się inspekcja weterynaryjna. Od 1 stycznia 2011 r. rozpoczną się kontrole przewidziane dla drugiego etapu i zostaną one rozszerzone o badanie wymogów dotyczących zdrowia zwierząt gospodarskich, zdrowotności roślin oraz ich wpływu na stan zdrowia publicznego. W trzecim etapie, który rozpocznie się 1 stycznia 2013, zakres kontroli zostanie jeszcze zwiększony m.in. o badanie "dobrostanu zwierząt".

Wprowadzenie "Wymogów wzajemnej zgodności" (Cross compliance) wynika z przepisów Unii Europejskiej i są one jednakowe we wszystkich krajach wspólnoty. Dzięki temu, dany produkt żywnościowy, wyprodukowany na terenie Unii Europejskiej, niezależnie od kraju producenta, powinien spełniać te same "Wymogi wzajemnej zgodności" a co za tym idzie być takiej samej jakości.

Rozpoczynające się od 1 stycznia 2011 r. kontrole w gospodarstwach rolników m.in. pod kątem przestrzegania "zdrowotności roślin", będą dotyczyły np. tego czy rolnik używa odpowiednich środków ochrony roślin, czyli dopuszczonych do obrotu i czy są one stosowane w odpowiednich dawkach, zgodnie z instrukcją producenta. Badane będzie również, czy sprzęt stosowany do wykonywania prac związanych z ochroną roślin jest sprawny technicznie. Rolnicy muszą pamiętać o tym, że stan techniczny opryskiwaczy, stosowanych do prowadzenia zbiegów ochrony roślin, ma być kontrolowany co trzy lata, a potwierdzeniem ich dopuszczenia do wykonywania takich prac, będzie specjalna naklejka umieszczana na opryskiwaczu. Sprawdzane będzie także, w jaki sposób przechowywane są środki ochrony roślin. Rolnicy muszą zadbać o to, aby znajdowały się one z dala od żywności i pasz oraz były niedostępne dla osób nieupoważnionych. Kontrolowane będą również uprawnienia osób zajmujących się ochroną roślin. Ważne jest, aby osoba, która prowadzi zabiegi ochronne miała do tego odpowiednią wiedzę potwierdzoną stosownym zaświadczeniem o ukończeniu szkolenie w takim zakresie. Termin ważności takiego dokumentu wynosi pięć lat.

Ponadto sprawdzane będą również zasady stosowania produktów biobójczych (np. trutek na gryzonie i na owady). Kontrolowana będzie również ewidencja stosowania takich środków.

W przyszłym roku będzie również sprawdzany sposób postępowania z niebezpiecznymi odpadami, którymi są np. opakowania po stosowanych środkach chemicznych. Rolnicy są zobowiązani tak postępować z substancjami oraz odpadami niebezpiecznymi, aby zapobiegać zanieczyszczeniu nimi produktów wytwarzanych w gospodarstwie.

Badane będzie także, czy wdrożone zostały zalecenia wynikające z przeprowadzonych wcześniej kontroli urzędowych.

Sprawdzeniu podlegało będzie również, czy w gospodarstwach zajmujących się hodowlą zwierząt nie są stosowane niektóre związki o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym. Związki te są bowiem stymulatorami wzrostu i powodują znaczny wzrost masy ciała zwierząt hodowlanych. Dlatego ich stosowanie jest w zasadzie zabronione. Wyjątek stanowi używanie takich substancji do leczenia chorób zwierząt pod ścisłą kontrolą lekarza weterynarii.

Rolnicy działający na rynku żywności i pasz będą musieli spełnić wymogi związane z zachowaniem bezpieczeństwa tych produktów. Chodzi o to, aby zapewnić pełne bezpieczeństwo danych produktów na każdym etapie ich wytwarzania. W każdym gospodarstwie bardzo ważne jest prowadzenie dokumentacji i zapisów dotyczących produkcji żywności i pasz, które pozwalają zidentyfikować pochodzenie produktu oraz umożliwiają sprawdzenie, czy pasza, żywność bądź surowce wytworzone w gospodarstwie, przeznaczone do dalszego przetwórstwa, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Od 1 stycznia 2011 r. będzie też sprawdzane to w jaki sposób rolnicy wywiązują się z obowiązku zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych encefalopatii. Chodzi o to, aby wprowadzić takie mechanizmy, które uchronią bydło przed gąbczastą encefalopatią (BSE), zwaną też potocznie "chorobą szalonych krów", która jest chorobą śmiertelną. Ponieważ najbardziej prawdopodobną przyczyną zakażenia jest żywienie bydła paszą zawierającą mączkę mięsno-kostną wyprodukowaną z bydła chorego na BSE, dlatego w celu wykluczenia ryzyka zakażenia bydła, należy całkowicie wyeliminować z ich żywienia pasze, zawierające białko pochodzenia zwierzęcego.

Rolnicy w przyszłym roku będą też zobowiązani do zgłaszania chorób zakaźnych zwierząt i wprowadzania instrumentów zapobiegających ich wybuchowi.

Rolnicy, którzy chcą pogłębić swoją wiedzę związaną ze spełnianiem "Wymogów wzajemnej zgodności" mogą korzystać ze szkoleń, które organizowane są w ramach działania "Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013. Za wdrożenie tego działania odpowiada Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA.

Fundacja ogłasza za pośrednictwem swojego portalu internetowego (<http://www.fapa.org.pl/>) konkursy na przeprowadzenie szkoleń dotyczących wybranych zagadnień. Podmiot, który zostanie wybrany do przeprowadzenia takiego przedsięwzięcia, sam informuje o terminach, w których będzie je realizował. Udział w takich szkoleniach jest bezpłatny dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie. Może on przybierać różne formy organizacyjne począwszy od kursów poprzez warsztaty, a skończywszy na wyjazdach studyjnych. Wybór rodzaju szkolenia zależy tylko i wyłącznie od jego organizatora.

W ramach I edycji konkursów finansowanych z działania "Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie" realizowane są szkolenia w zakresie "Zasady otrzymywania dopłat bezpośrednich, a obowiązek spełnienia przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności, ze szczególnym uwzględnieniem programów zwalczania chorób zakaźnych". Są to szkolenia organizowane w poszczególnych województwach.

Poniżej wykaz instytucji zajmujących się prowadzeniem takich szkoleń w poszczególnych województwach:

Lp.	Województwo	Beneficjent realizujący operację
1	dolnośląskie	Dolnośląski ODR
2	kujawsko-pomorskie	Kujawsko-pomorski ODR
3	lubelskie	Lubelski ODR
4	lubuskie	Lubuski ODR
5	łódzkie	Łódzki ODR z siedzibą w Bartoszewicach
6	małopolskie	Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego
7	mazowieckie	Mazowiecki ODR
8	opolskie	Opolski ODR
9	podkarpackie	Podkarpacki ODR
10	podlaskie	Podlaski ODR w Szepietowie
11	pomorskie	Pomorski ODR
12	śląskie	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ŚODR) Częstochowa
13	świętokrzyskie	Świętokrzyski ODR
14	warmińsko-mazurskie	Warmińsko-Mazurski ODR w Olsztynie
15	wielkopolskie	Wielkopolski ODR
16	zachodniopomorskie	Zachodniopomorski ODR

Natomiast rolnicy, którzy chcą uzyskać ocenę swojego gospodarstwa pod kątem spełniania "Wymogów wzajemnej zgodności" mogą skorzystać z usług doradczych realizowanych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Izby Rolnicze, czy też inne podmioty, które uzyskały akredytację na prowadzenie takich działań od MRiRW. Koszty takich usług mogą być w znacznej części zrefundowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wśród działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, za którego realizację odpowiada ARiMR, jest bowiem specjalna pomoc oferowana z działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów". W jej ramach Agencja może pokryć nawet 80% kosztów poniesionych przez rolnika na realizację usług doradczych, a całkowita kwota refundacji jaką może otrzymać wynosi równowartość 1,5 tys. euro w całym okresie wdrażania Programu. Agencja ma jeszcze bardzo dużo środków do rozdysponowania z przeznaczonych na ten cel około 470 mln złotych. Dotychczas rolnicy złożyli wnioski w których ubiegają się o przyznanie wsparcia w wysokości jedynie ponad 36 milionów złotych. Zapraszamy rolników do biur powiatowych ARiMR, gdzie można złożyć wniosek o takie wsparcie. Poniżej przedstawione zostały rodzaje usług doradczych związanych z wymogami wzajemnej zgodności oraz maksymalne stawki opłat jakie mogą ponieść rolnicy za ich przeprowadzenia.

Lp.	Rodzaje usług doradczych	Max. stawki opłat (bez podatku VAT)			
		Ocena gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance)		Opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance)	
		produkcja zwierzęca albo roślinna i zwierzęca	produkcja roślinna	produkcja zwierzęca albo roślinna i zwierzęca	produkcja roślinna
I	Kompleksowa ocena gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności	2 200 zł	1 200 zł	-	-
I.1	Ochrona środowiska				
	gospodarstwo położone na obszarach Natura 2000 albo	-	-	700 zł	500 zł
	gospodarstwo położone poza obszarami Natura 2000	-	-	400 zł	250 zł
I.2	Zdrowie publiczne ludzi, zdrowie zwierząt oraz zdrowotność roślin, a także identyfikacja i rejestracja zwierząt	-	-	2 000 zł	1 200 zł
I.3	Dobrostan zwierząt	-	-	800 zł	-
I.4	Dobra kultura rolna zgodna z wymogami ochrony środowiska	-	-	300 zł	300 zł